Dosar nr. 2p/s-17/2024
(PIGD: 2-24080317-09-2p/s-22072024)

H O T Ă R Â R E
în numele Legii

29 iulie 2024 or. Fălești

Judecătoria Bălți (sediul Fălești), instanța în componența:
Președintele ședinței, judecător Anatolii Blinov
grefier Maria Cațaveica
cu participarea:
reprezentantul petiționarilor, avocatul Boris Șobea
reprezentantului persoanei fizice, avocatul Iuri Frecăuțanu
reprezentantului Agenției Teritoriale de Asistență Socială Nord-Vest, Mariana Dița
în lipsa:
petiționarilor Lilia *****și Vitali Pîslari
persoanei fizice *****,
care din motive de sănătate nu poate participa în procesul judiciar,

examinând în şedinţă de judecată publică, în limba de stat, conform procedurii speciale, cauza civilă la cererea depusă de *****Lilia și *****Vitali, privind instituirea măsurii de ocrotire judiciară sub formă de tutelă în privința lui ***** pe un termen de 10 (zece) ani,

C O N S T A T Ă:

La 22 iulie 2024, petiţionarii *****Lilia și *****Vitali, au depus cerere în instanţa de judecată, în cadrul procedurii speciale, cu privire la instituirea măsurii de ocrotire judiciară sub formă de tutelă față de ***** pe un termen de 10 ani, persoană interesată Agenția Teritorială de Asistență Socială Nord Vest (f.d. 1-2).

În motivarea cererii, petiționarii a indicat că, la data de 15 februarie 2005 au încheiat căsătoria, care a fost înregistrată la primăria s. Bocani r-l Fălești și trecută în registrul actelor de stare civilă la nr. 01. Din căsătorie au trei copii: ***** născut la data de *****, *****, născută în anul 2012 și *****, născut în anul *****.

Fiul *****, ca urmare a bolii mintale pe care o prezintă, nu are capacitatea de a conștientiza acțiunile sale și de a-și exprima voința din punct de vede critic, fiind încadrat în gradul I de dizabilitate din copilărie, fără termen. Totodată se află la evidența Centrului Comunitar de Sănătate Mintală Fălești (psihiatru – cu diagnosticul „***** secundar”, F84.0, ***** *****”.

Conform raportului de expertiză extrajudiciară nr. ***** din 08 iulie 2024 a Centrului de medicină Legală, ***** ca urmare a bolii mintale pe care o prezintă, nu are capacitatea de a conștientiza acțiunile sale și de a-și exprima voința din punct de vedere critic și, având în vedere stadiul dezvoltării științei, la moment, nu există premize că starea lui ***** se va îmbunătăți.

În drept, întemeiază prezenta cerere pe prevederile art. art. 65 alin. (1), 102 alin. (3), 103 alin. (2) Cod civil și art. art. 302 alin. (2), 303 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Solicită petiţionarii *****Lilia și *****Vitali a institui măsura de ocrotire judiciară sub formă de tutelă în privinţa lui ***** născut la *****, IDNP *****, cu domiciliul în or. Fălești, str. Horia nr, 24, sub formă de tutelă, pe un termen de 10 (zile) ani; a desemna în calitate de tutore a lui ***** născut la *****, IDNP *****, cu domiciliul în or. Fălești, str. *****, pe *****Lilia, născută la *****, IDNP ***** și pe *****Vitali, născut la *****, IDNP *****, ambii domiciliați în or. Fălești, str. Horia nr, 24, părinții acestuia.

Reprezentantul acestora, avocatul Boris Șobea, în ședința de judecată a susţinut cererea înaintată şi a solicitat admiterea acesteia în sensul formulat, suplimentar a indicat că solicită aplicarea acestei măsuri pe un termen de 10 ani.

Reprezentantul persoanei interesate – Agenția Teritorială de Asistență Socială Nord-Vest, Mariana Dița, în ședința de judecată a susținut cererea, ca fiind întemeiată.

Reprezentantul persoanei în privinţa căruia se solicită aplicarea măsurii de ocrotire – avocatul Iuri Frecăuțanu a solicitat admiterea cererii înaintate şi instituirea măsurii de ocrotire în privinţa lui **********.

Petiționarii Lilia *****și Vitali Pîslari, fiind citați legal, în ședința de judecată nu s-au prezentat și nu au comunicat motivele neprezentării.

Persoana în privinţa căreia se solicită instituirea măsurii de ocrotire – petiționarul ***** fiind verificată posibilitatea audierii acestuia în ședință, în conformitate cu art. 308 din Codul de procedură civilă, s-a stabilit imposibil comunicarea cu ultimul, iar coroborat cu concluzia raportului de expertiză extrajudiciară din 08 iulie 2024, fiind constatată imposibilitatea participării în ședință a acestuia în continuare.

Audiind participanții la proces prezenți, examinând actele cauzei, apreciind probatoriul administrat în conformitate cu art. 130 Cod de procedură civilă şi raportând per ansamblu cele constatate la prevederile legale ce guvernează spețа, instanţa de judecată consideră necesar de a admite cererea din următoarele motive.

În conformitate cu art. 239 şi 240 alin.(1) Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţa de judecată.

La deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.

Conform art. 32 alin. (1) Cod civil, în condiţiile prezentului cod, în privința persoanei fizice care, în urma unei boli mintale ori a unei deficienţe fizice, mintale sau psihologice, nu poate, în mod deplin, conştientiza acţiunile sale ori exprima voinţa poate fi instituită, prin hotărâre judecătorească, măsura de ocrotire judiciară sub forma curatelei, a ocrotirii provizorii sau a tutelei.

Potrivit art. 65 alin. (1) – (6) Cod de procedură civilă, (1) persoana fizică care a atins majoratul sau care a dobândit capacitate deplină de exerciţiu pe altă cale legală şi care, în urma unei boli mintale ori a unei deficienţe fizice, mintale sau psihologice, nu poate, în mod deplin, conştientiza acţiunile sale ori exprima voinţa poate beneficia de o măsură de ocrotire, instituită în funcţie de starea sau situaţia sa. (2) Dacă nu s-a dispus altfel, măsura de ocrotire are ca scop ocrotirea atât a persoanei, cât şi a intereselor patrimoniale ale acesteia. Măsura

de ocrotire poate fi limitată la unul din aceste două domenii. (3) Măsurile de ocrotire pot fi contractuale (contractul de asistenţă, mandatul de ocrotire în viitor) și judiciare (ocrotirea provizorie, curatela, tutela). (4) Toate măsurile de ocrotire se instituie şi se exercită în condiţiile respectării drepturilor și libertăţilor fundamentale şi a demnităţii persoanei. Măsurile de ocrotire urmăresc interesul şi bunăstarea persoanei în privința căreia se instituie şi favorizează, pe cât este posibil, autonomia acesteia. (5) Viaţa sexuală constituie o componentă a vieţii private şi a libertăţii individuale, iar orice restricţie a acesteia trebuie să fie legitimă, adecvată şi proporţională scopului urmărit. (6) La luarea oricărei decizii care vizează persoana în privința căreia este instituită o măsură de ocrotire (persoana ocrotită) sau interesele patrimoniale ale acesteia, instanţa de judecată, autoritatea tutelară și persoana însărcinată cu ocrotirea (asistentul, mandatarul împuternicit prin mandat de ocrotire în viitor, ocrotitorul provizoriu, curatorul, tutorele, membrii consiliului de familie) vor acorda prioritate dorinţelor şi sentimentelor persoanei ocrotite, exprimate de sine stătător sau, la solicitarea acesteia, cu ajutorul persoanei de încredere. Dorințele și sentimentele persoanei ocrotite vor avea prioritate, chiar dacă sunt susceptibile de a expune persoana ocrotită unui anumit risc, cu excepţia cazului în care ea se expune unui risc grav ce nu poate fi diminuat prin întreprinderea anumitor măsuri suplimentare.

În conformitate cu art. 92 Cod civil, măsura de ocrotire judiciară poate fi instituită de către instanţa de judecată doar în cazul în care aceasta este necesară şi dacă persoana nu este ocrotită suficient prin aplicarea dispoziţiilor legale privind obligaţia de întreţinere a soţului şi a rudelor, privind regimul bunurilor comune ale soţilor, privind asistenţa la luarea deciziei sau prin mandatul de ocrotire în viitor a persoanei respective. Măsura de ocrotire judiciară trebuie să fie individualizată şi proporţională gradului în care, în urma unei boli mintale sau deficienţe fizice, mintale sau psihologice, persoana nu își poate conştientiza acţiunile ori exprima voinţa.

În temeiul dispozițiilor art. 102 alin. (3) și (4) Cod civil, în privința persoanei care, în temeiul dispoziţiilor art. 65 alin. (1), trebuie să fie reprezentată în mod continuu poate fi instituită măsura de ocrotire judiciară sub forma tutelei. Tutela se instituie doar dacă nici prin ocrotirea provizorie şi nici prin curatelă nu se va putea asigura ocrotirea suficientă a persoanei.

Potrivit art. 103 Cod civil, (1) instanţa de judecată stabileşte termenul pentru care se instituie măsura de ocrotire judiciară sub forma curatelei sau tutelei, care poate fi de maximum 5 ani. (2) Prin derogare de la alin. (1), în cazul instituirii tutelei, instanța de judecată, în baza raportului de expertiză psihiatrică care confirmă că, *având în vedere stadiul dezvoltării ştiinţei, nu există semne vădite că starea persoanei se va îmbunătăți, poate stabili, prin hotărâre motivată, un termen de până la 10 ani*.

Cu privire la proporționalitatea măsurilor de protecție, Curtea Europeană, în jurisprudența sa, a subliniat că este necesar un control strict asupra măsurilor cu un impact negativ asupra autonomiei individuale a unei persoane și că luarea în considerare a măsurilor alternative la lipsirea de capacitate juridică este un factor de care se ține cont atunci când se analizează proporționalitatea unor astfel de măsuri (*M.S. c. Croației, nr.36337/10, 25 aprilie 2013, §97*).

În conformitate cu prevederile art. 302 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, în procedura privind măsurile de ocrotire se examinează cauzele de instituire, reînnoire sau revocare a unei măsuri de ocrotire judiciare (ocrotire provizorie, tutelă sau curatelă).

În şedinţa de judecată s-a constatat că, persoana fizică solicitată a fi plasată sub tutelă, ***** s-a născut la *****, din părinții: tata - *****Vitali și mama – *****Lilia, eveniment înregistrat și trecut în registrul actelor de stare civilă, conform datelor din copia certificatului de naștere a acestuia (f. d. 6).

Așa cum rezultă din certificatul nr. CI2413390, eliberat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă și anexa acestuia, ***** născut la *****, domiciliat în or. Fălești, str. *****, este încadrat în gradul de dizabilitate ”Sever”, afecțiune congenitală sau din copilărie (f. d. 8-9).

Potrivit adeverinței nr. 2415 eliberată de Primăria or. Fălești la data de 17 iulie 2024, *****Lilia mai are la întreținere doi copii minori: *****, anul nașterii 2012 și *****, anul nașterii ***** (f.d. 10).

Prin urmare, la momentul de față, în privința persoanei fizice ***** care anterior a fost declarat incapabil sub imperiul legislației vechi, nu este instituită o măsură de ocrotire.

În conformitate cu prevederile art. 307 alin. (2) Cod de procedură civilă, la cerere se va anexa raportul de expertiză extrajudiciară psihiatrică a persoanei în privinţa căreia se solicită instituirea măsurii de ocrotire, eliberat cu cel mult 2 luni înainte de data depunerii cererii.

În şedinţa de judecată a fost cercetat raportul de expertiză extrajudiciară nr. ***** din 08 iulie 2024, efectuat de către Centrul de Medicină Legală de pe lângă Ministerul Sănătăţii al Republicii Moldova, potrivit concluziei s-a constatat că, ***** suferă de maladie psihică cronică ,,***** *****”. Ca urmare a bolii mintale pe care o prezintă, nu are capacitatea de a conștientiza acțiunile sale și de a-și exprima voința din punct de vedere critic. El nu are capacitatea de a conștientiza procedurile și acțiunile procedural-judiciare, nu poate participa în procesul judiciar. Având în vedere stadiul dezvoltării științei, la moment nu există premize că starea expertizatului ********** se va îmbunătăți. Se recomandă instituirea, asupra lui ***** măsurii de ocrotire judiciară (f. d. 11-13).

Potrivit avizului nr. 865 eliberat de Direcția Generală Asistență Socială Fălești a ATAS Nord-Vest din data de 26 iulie 2024, ***** născut la data de 24 februarie 2024, este persoană cu dezabilitate severă, se află în vizorul asistentului social comunitar al primăriei or. Fălești, din momentul stabilirii gradului sever de dizabilitate. Familia *****se caracterizează pozitiv. Mama - Lilia *****este angajată în calitate de asistentă medicală la spitalul raional Fălești, iar tata – Vitali *****lucrează peste hotarele țării, în Israel de 6 ani, asigurând un trai decent copiilor săi. Reieșind din Raportul de expertiză extrajudiciară, ***** ca urmare a bolii mintale pe care o prezintă, nu are capacitatea de a conștientiza acțiunile sale și de a-și exprima voința din punct de vedere critic. De asemenea a fost recomandată instituirea față de ********** a măsurilor de ocrotire judiciară.

În rezultatul cele indicate mai sus, consideră că cererea depusă de *****Lilia și *****Vitali privind instituireamăsurii de ocrotire judiciară tutela pentru fiul lor ***** este întemeiată și poate fi instituită măsura de ocrotire judiciară (f.d. 20).

În cadrul motivării concluziilor sale, expertul a enunțat că, ”conform fișei medicale de la medicul de familie, ***** se află la evidenţă cu diagnosticul ,,Autism infantil. ***** secundar”, Conform fișei medicale de la psihiatru se află la evidență cu diagnosticul ,,F 84.0 ***** *****”. Conform certificatului nr. 484 din 15 mai 2024 eliberat de IMSP Centrul de Sănătate Fălești CCSM se află la evidența medicului psihiatru cu diagnosticul ,,F 84.0 ***** *****”. Conform copiei certificatului de încadrare în grad de dizabilitate: este încadrat în grad de dizabilitate sever din copilărie fără termen.

În contextul celor expuse, instanţa constată existenţa unui raport de expertiză extrajudiciară, care denotă faptul că persoana fizică ********** nu poate conștientiza acțiunile sale, nu este apt de a exprima deliberat voința sa în aprobarea decizională, conform stării psihice necesită supraveghere și îngrijire permanentă, astfel fiind strict necesar reprezentarea persoanei la încheierea actelor juridice atât patrimoniale, cât și cu caracter personal, ea având discernământul psihic abolit în totalitate, situație ce denotă că, în speță, urmează a fi instituită măsura de ocrotire judiciară sub formă de tutelă în privința acesteia.

Astfel, cele relevate din raportul de expertiză psihiatrică sunt în coroborare cu alte materiale la dosar, precum şi cu cele expuse de petiţionari, care impun instituirea măsurii de ocrotire judiciară sub formă de tutelă.

Prin urmare, se constată că, în acest caz este necesară aplicarea unor măsuri de ocrotire judiciară, iar aplicarea tutelei în privința lui ***** născut la *****, care este o măsură proporțională.

Referitor la solicitarea petiționarilor *****Lilia și *****Vitali, care solicită a fi desemnați în calitate de tutore, instanța de judecată reține că aceștia sunt părinții lui ***** persoana în privința căreia se solicită instituirea măsurii de ocrotire sub formă de tutelă.

De asemenea, *****Lilia și *****Vitali, nu se atestă a se afla în vreuna din incompatibilitățile prevăzute la art. 55 alin. (4) Cod civil, întrunind condițiile stabilite de lege pentru a fi desemnați în calitate de tutore.

Totodată, ținând cont de concluziile din raportul de expertiză extrajudiciară nr. ***** din 08 iulie 2024, efectuat de către Centrul de Medicină Legală de pe lângă Ministerul Sănătăţii al Republicii Moldova, prin care s-a stabilit că, ********** Ivan, suferă de maladie psihică cronică ,,***** *****”, nu are capacitatea de a conștientiza acțiunile sale și de a-și exprima voința din punct de vedere critic, nu are capacitatea de a conștientiza procedurile și acțiunile procedural-judiciare, nu poate participa în procesul judiciar, la moment nu există premize că starea expertizatului ********** se va îmbunătăți (f. d. 11-13), motiv pentru care instanța de judecată va institui măsura de ocrotire judiciară sub forma tutelei pe un termen de 10 ani.

Astfel, instanţa consideră necesar de a admite cererea petiționarilor privind instituirea măsurii de ocrotire judiciară sub forma tutelei în privinţa lui ***** în vederea ocrotirii, reprezentării drepturilor şi intereselor patrimoniale şi nepatrimoniale ale acestuia, precum și desemnarea petiționarilor în calitate de tutore.

Totodată, în conformitate cu art. 308^{11} alin. (2) din Codul de procedură civilă, la instituirea măsurii de ocrotire judiciare, instanţa de judecată, obligatoriu, se pronunţă cu privire la privarea dreptului la vot stabilit de Codul electoral.

Persoana este privată de dreptul la vot dacă nu întruneşte unul sau mai multe din următoarele criterii: a) persoana înţelege informaţiile relevante pentru decizia pe care trebuie să o ia; b) persoana apreciază implicaţiile acestor informaţii pentru propria ei situaţie; c) persoana are capacitatea de a compara opţiunile disponibile; d) persoana poate alege opţiunea dorită.

Alin. (3) al aceluiași articol stabilește că, hotărârea definitivă a instanţei de judecată prin care persoana este privată de dreptul la vot, precum şi hotărârea definitivă de ridicare a interdicţiei de a vota se aduc la cunoştinţă Comisiei Electorale Centrale.

În cauza Alajos Kiss v. Ungaria, 20 mai 2010, guvernul maghiar a susținut că lipsirea persoanelor plasate sub tutelă de dreptul de vot asigură menținerea încrederii societății în sistemul electoral. Curtea Europeană a confirmat legitimitatea unui asemenea scop (§ 40).

Circumstanțele stabilite în speță, anume concluziile raportului de expertiză coroborate cu ansamblul materialului probator administrat, permit de a se concluziona cu certitudine că, persoana fizică ***** sub aspectul eventualei exercitări a dreptului la vot, nu înţelege informaţiile relevante pentru decizia pe care trebuie să o ia, nu apreciază implicaţiile acestor informaţii pentru propria sa situaţie, nu are capacitatea de a compara opţiunile disponibile, nu poate alege opţiunea dorită – urmând a fi privat de dreptul la vot stabilit de Codul electoral, circumstanţele care au fost constatate, iar coroborat cu raportul menționat, relevă concluzia citată. Prezenta hotărâre, la devenirea ei definitivă, se va aduce la cunoştinţa Comisiei Electorale Centrale.

În conformitate cu art. 303 alin. (1) din Codul de procedură civilă, petiţionarul este scutit de plata cheltuielilor aferente procesului privind măsura de ocrotire.

Prin urmare, instanța va lua act de faptul că, petiţionarul este scutit prin lege, de la plata cheltuielilor de judecată.

În conformitate cu art. 238-241, instanța de judecată,

H O T Ă R Ă Ș T E :

Se admite cererea depusă de *****Lilia și *****Vitali, privind instituirea măsurii de ocrotire judiciară sub formă de tutelă.

Se instituie măsura de ocrotire judiciară sub formă de tutelă pe un termen de 10 (zece) ani, în privința persoanei fizice ***** născut la *****, IDNP *****, cu domiciliul în or. Fălești, str. *****, cu posibilitatea reînnoirii măsurii de ocrotire prin hotărârea instanței de judecată, în condițiile legii.

Se desemnează în calitate de tutore a persoanei fizice ***** părinții acestuia – *****Lilia, născută la *****, IDNP ***** și *****Vitali, născut la data de *****, IDNP *****, ambii domiciliați în or. Fălești str. *****, pe un termen de 10 (zece) ani.

Persoana fizică ***** născut la *****, IDNP *****, cu domiciliul în s or. Fălești str. *****, se privează de dreptul la vot pe un termen de 10 (zece) ani.

Prezenta hotărâre se expediază Comisiei Electorale Centrale pentru cunoștință.

Hotărârea poate fi atacată cu apel în Curtea de Apel Bălți în termen de 30 de zile de la data pronunțării, prin intermediul Judecătoriei Bălți (sediul Fălești).

Președintele ședinței,
judecător **Anatolii Blinov**